

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN/ICCH: 2149 - 9225

Yıl/Year/Год: 6, Sayı/Number/

Номер: 23, Haziran/June/ИЮНЬ 2020,

s./pp. 341-351

Geliş/Submitted/ Отправлено: 13.04.2020

Kabul/Accepted/ Принимать: 08.06.2020

Yayın/Published/ Опубликованный:

25.06.2020

DOI: 10.29228/kesit.42886

Araştırma Makalesi

Research Article

Научная Статья

Atakan AKSU

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

atakanaksu23@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-5648-9234

Ömer Faruk TUTAR

Fırat Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

tutar10476549@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8084-6329

ELAZIĞ 1.AMATÖR KÜME FUTBOLCULARININ SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ*

Öz

Bu araştırma Amatör futbolcuların saldırganlık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evrenini; 2019-2020 futbol sezonunda Elazığ ilinde Amatör kümede mücadele eden takımların futbolcuları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2019-2020 futbol sezonunda Elazığ ilindeki 1. Amatörde mücadele eden takımlardan random yöntem ile seçilen 14 takımdan 200 amatör futbolcu oluşturmuştur. Çalışmamıza katılan katılımcıların demografik bilgilerini tespit etmek amacıyla kişisel bilgi formu (Yaş, spor yılı, eğitim durumu ve antrenörle çalışma yılı) ve saldırganlık düzeylerini belirlemek için (Kiper, 1984) tarafından geliştirilen "Saldırganlık Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS paket prog-

* No conflicts of interest were reported for this article./Bu makale için herhangi bir çıkar çatışması bildirilmemiştir. Corresponding Author/Sorumlu Yazar: Atakan AKSU

Cite as/Atıf: Aksu, A. ve Tutar, Ö. F. (2020). Elazığ 1. Amatör Küme Futbolcularının Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi, *Kesit Akademi Dergisi* 6(23): 341-351. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.42886>

Checked by plagiarism software. Benzerlik tespit yazılımıyla kontrol edilmiştir. CC-BY-NC 4.0

ramı kullanılmıştır. Çalışmada hata düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Bulgular araştırmaya katılan futbolcuların, yaş, spor yılı, eğitim düzeyi ve antrenörle çalışma yılı düzeylerine göre saldırganlık ölçeği alt boyutları düzeyleri arasında istatistiki açıdan anlamlı fark olduğu görülmektedir. Çalışmamız bulgularına göre, ölçeğin yıkıcı alt boyut puan ortalamasının 36,30 puan ortalama saldırganlık düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Atılğanlık alt boyutu puan ortalaması incelendiğinde, ortalamasının altında 45,58 olarak saldırganlık puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Edilgen saldırganlık alt boyutu incelendiğinde, puan ortalamasının 33,50 ile ortalamasının altında olduğu ve saldırganlık puanının düşük olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak; araştırma sonucuna göre amatör sporcularda saldırganlık düzeylerinin düşük seviyede olduğu görülmüştür. Araştırma bulguları antrenör, sporcu ve araştırmacılara ulaştırılarak sporcu performansına olumlu yönde katkı sağlayacağı kanısındayız.

Anahtar kelimeler: Spor, Futbol, Saldırganlık

INVESTIGATION OF THE AGGRESSION LEVELS OF FOOTBALL PLAYERS OF ELAZIĞ 1st AMATEUR LEAGUE

Abstract

In this study, it was aimed to determine the aggression levels of amateur football players. The population of the study consisted of football players of football teams, which were competing in the amateur league in the city of Elazığ during the 2019-2020 football season. The sample of the study consisted of 200 randomly chosen amateur football players, who played in 14 teams in the 1st amateur league in the city of Elazığ during the 2019-2020 football season. To determine the demographic information about the participants in the study, a personal information form, which included age, sports years, education level and years of training with coaches, and the "Aggression Scale", which was developed by İter (1984) to determine aggression levels, were used. In the data analysis, SPSS package software was used. In the study, the error level was regarded as $p < 0.05$. According to the findings, it was observed that there were statistically significant differences in the scores of aggression scale and its subscales according to age, sports years and education level years of training with coaches of the participating football players. According to the findings of our study, it was also observed that the mean score of the destructive subscale of the scale, a mean score of 36.30, was low in terms of aggression levels. Furthermore, the mean score of the assertiveness subscale, a mean score of 45.58, was low in terms of aggression scores. When the passive subscale was evaluated, it was observed that the mean score of the subscale, a mean score of 33.50, was below the average with low aggression scores. In conclusion, it was observed that the aggression levels of amateur athletes were at low levels. We believe that the findings of the study can provide positive

contributions to the performances of athletes by transmitting the results to coaches, athletes and researchers.

Keywords: Sports, Football, Aggression

GİRİŞ

Spor, dünyadaki eğlence endüstrisinin en güçlü disiplinlerinden biridir. Futbolun spordaki ayrımı diğer dallarla karşılaştırılamayacak kadar etkilidir. Futbol, günümüzde en çok düşünülen evrensel bir yaşam tarzı haline geldi ve bunu milyarlarca insan kitle iletişim araçları ve daha pek çok kişi izledi. Gerginlik ve neşe hissinin en yaygın olduğu futbol, bugün saf bir oyundan olmaktan çıkmış ve yerel, sosyal, ulusal ve evrensel bir gerçekliğe dönüşmüştür. (Eker, 2010).

Sporun en önemli unsurlarından biri olan futbol, bu döngünün en önemli parçasıdır. Bugün futbol hızla büyüyen bir endüstri haline gelmiştir. İngilizlerin yıllar önce icat ettiği ve şu anki biçimine getirildiği düşünülen futbol sadece eğlenceli bir oyunun dışında bugün bu eğlenceye çok ciddi ticari getiriler de eklenmiş durumdadır. Futbol gün geçtikçe daha ticari ve ekonomik hale gelmektedir. (Eygü, 2012).

Futbol, ülkeler ve toplumlar arasında iletişim becerilerini geliştirdiği ve toplumların ikili ilişkilerindeki dostluk olgusunu sağlama sağlayan en önemli spor branşlarından biridir (Başaran, 1998). Spor ve futbol bakıldığında insanların içindeki öfke ve saldırganlık düzeylerinin hafifletildiği birçok tanımda ifade edilebilmektedir (Çakı, 1998).

Sporcuların ilgilendikleri sporda başarılı olma arzusu, kendilerini kanıtlama arzusu, hem rakipler hem de oyun yöneticileri tarafından haksız olduklarını düşündükleri gerçeği öfkelerini kontrol etmelerini engellemektedir. Yarışmadaki birçok benzer neden, sporcu tarafından kışkırtıcı olarak kabul edilir ve çeşitli reaksiyonlara neden olmaktadır. Her spor dalının kendine özgü bir ceza sistemi mevcuttur. Aslında sporcularında bildiği bu ceza sistemi saldırganlık düzeyini önlemek içindir. Tam bu süreçte kuralları bozan sporcular cezalandırılır ve asıl saldırganlık düzeyi bu dönemde ortaya çıkmaya başlar. Davranışın saldırganlık olarak değerlendirilebilmesi için; kabul gören kuralların dışına çıkılarak; rakibe karşı kasıtlı olarak zarar verme amacı taşınması gerekir (Baumann, 1994).

Saldırganlık; Üç başlık altında incelenir: yıkıcı saldırganlık, atılganlık ve pasif saldırganlık. Yıkıcı saldırganlık, saldırgan saldırganlık ile eşanlamlı kabul edilir. İnsanlar beklentilerini gerçekleştiremediklerinde hayal kırıklığı, üzüntü ve korku gibi karmaşık duygulara girebilirler. Bu duygusal yoğunluğa sahip kişi, toplumun kabul etmeyeceği agresif bir tutum sergileyebilir. Burada kişi, kendisine zarar verdiği inandığı kaynağa doğru hareket ederek zarar verme amacına sahiptir. (Bostan ve Kılıçgil, 2008)

Saldırganlık, psikotizm, mesafeli davranma, anti sosyal davranışlar ve diğer insanlara karşı duyarsız davranma ile ilişkilidir (Koçyiğit, 2018).

Saldırganlığı etkileyen öfke duygusunun biçimlenmesinde ve yaşanmasında rolü olan bir etken de tolerans düzeyidir. Spinoza toleranssızlığı kişinin doğuşuyla başlayan ve yaşam içerisinde yaşanan endişe, sevinç, umut gibi duygularla ortaya çıkan bir durum olarak tanımlar.

İnsanların değer yargılarını, kendisine veya diğer insanlara karşı davranışlarını ulaştırmak için mücadele verdiği amaçlarının tehlikeye düştüğünü hissettiğinde veya kısıtlamalar yaşadığında değiştirir (Rosental, 2003).

Materyal Metot

Bu Araştırma ile Elazığ 1. Amatör küme futbolcularının saldırganlık düzeylerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni, 2019-2020 futbol sezonunda Elazığ ilindeki Amatör kümede mücadele eden takımların futbolcuları oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini ise 2019-2020 futbol sezonunda Elazığ ilindeki 1. Amatörde mücadele eden takımlardan random yöntem ile seçilen 14 takımdan 200 amatör futbolcu oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan deneklerin demografik bilgilerini belirlemek amacıyla kişisel bilgi formu (Yaş, spor yılı, eğitim durumu ve antrenörle çalışma yılı) ve (Kiper, 1984). tarafından geliştirilen saldırganlık envanteri kullanılmıştır. Saldırganlık envanteri 30 maddeden oluşmakta ve üç alt boyut içermektedir. Bunlar: yıkıcı saldırganlık, atılğanlık ve edilgen saldırganlıktır. Ölçeğe bakıldığında her 10 soru bir alt boyutun puanlarını saptamak için kullanılmıştır. 1, 2, 3, 13, 14, 15, 22, 23, 24, 29 Yıkıcı saldırganlık alt boyutunu, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 19, 20, 21, 28, Atılğanlık alt boyutunu ve 7, 8, 9, 16, 17, 18, 25, 26, 27, 30, Edilgen saldırganlık alt boyutunu ifade etmektedir. Ölçekte sorulan sorulara verilmesi beklenen cevap ve puanları şu şekildedir; “bana hiç uymuyor=-3”, “bana biraz uymuyor=-2”, “bana uymuyor=-1”, “kararsızım=0”, “bana uyuyor=+1”, “bana biraz uyuyor=+2”, “bana çok uyuyor=+3”. Ölçek 7’li likert tip de bir ölçektir. Kurgusal olarak bu şekilde her alt ölçekten alınacak en yüksek puan 30, en düşük puan ise -30 olacağından ve istatistiksel çalışmalarda eksi puan tanımlanamadığından, çalışmanın her katılımina 31 puan eklenmelidir. Bu şekilde yapıldığında çalışmadan alınabilecek en düşük puan 1 en yüksek puan ise 61’dir. Bu araştırma için yapılan güvenirlik çalışmasında envanterin “Yıkıcı Saldırganlık” alt boyutuna ait Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .723; “Atılğanlık” alt boyutuna ait Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .721 ve “Edilgen Saldırganlık” alt boyutuna ait Cronbach’s alfa iç tutarlılık katsayısı .715 olarak bulunmuştur. Envanterin tümüne ilişkin elde edilen iç tutarlılık katsayısı ise .781 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmadaki verilerin analizi ve bulunan sonuçların hesaplanmasında SPSS 22,0 istatistik programı kullanılmıştır. Değişkenlerin frekans (f) ve yüzde (%) dağılımları hesaplanmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek için çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) testleri ile kontrol edilmiştir. Bu testler ve kontroller sonucunda araştırmanın verilerinin parametrik olduğu saptanmıştır. Bundan dolayı t testi ve varyans analizi (Anova) testi kullanılmıştır. Anlamli farklılık çıkan sonuçlarda ise farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Tukey test sonuçlarından faydalanılmıştır. Çalışmada hata düzeyi $p < 0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın değişkenlerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Çalışmamıza katılan Elazığ 1. Amatör küme futbolcularının demografik niteliklerine göre dağılımlarını gös-

teren bulgular incelenip yorumlanmıştır.

Tablo 1. Demografik Özelliklerin Dağılım Tablosu

Değişken	Gruplar	N	%
Yaş	18-21 Yaş	73	36,5
	21-25 Yaş	59	29,5
	25-30 Yaş	43	21,5
	30 Yaş ve üzeri	25	12,5
	Toplam	200	100,0
Sporcu Yılı	1-3 Yıl	40	20,0
	3-5 Yıl	47	23,5
	5-10 Yıl	66	33,0
	10 Yıl ve üzeri	47	23,5
	Toplam	200	100,0
Eğitim Durumu	Orta öğretim	26	13,0
	Lise	74	37,0
	Ön lisans	40	20,0
	Lisans	60	30,0
	Toplam	200	100,0
Antrenörle Çalışma Yılı	1-3 Yıl	62	31,0
	3-5 Yıl	46	23,0
	5-10 Yıl	64	32,0
	10 Yıl ve üzeri	28	14,0
	Toplam	200	100,0

Tablo'1 de öğrencilerin demografik dağılım tablosu incelendiğinde, araştırmaya katılan deneklerin yaş grupları bakımından en yüksek katılımın %36 (n=73) ile 18-21 yaş aralığında ki futbolcuların olduğu en düşük katılım yüzdesinin ise %12,5 (n=25) ile 30 yaş ve üstü futbolcuların olduğu görülmektedir. Aynı zamanda %29,5 (n=59)'inin 21-25 yaş aralığında olduğu ve %21,5 (n=43)'inin 25-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların sporla uğraşma yıllarına bakıldığında en yüksek katılımın %33 (n=66) ile 5-10 yıl gibi süredir spor yaptığı en düşük katılımın ise %20 (n=40) ile 1-3 yıldır spor yaptığı saptanmıştır. 3-5 yıl aralığında spor yapanlar ile 10 yıl ve üzerinde süredir spor yapanlar %23,5 ile eşit dağılım göstermişlerdir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında en yüksek katılım sırasına göre %37 (n=74)'sinin lise, %30 (n=60)'unun lisans, %20 (n=40) ön lisans ve %13 (n=26)'ünün ortaöğretim düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Antrenörle çalışma süresine bakıldığında katılımcıların %31 (n=62)'inin 1-3 yıldır, %23 (n=46)'ünün 3-5 yıldır, %32 (n=64)'sinin 5-10 yıldır ve %14 (n=28)'ünün 10 yıl ve daha fazladır antrenörü ile birlikte çalıştıklarını söylemişlerdir.

Tablo 2. Araştırmaya katılan deneklerin yaş değişkenine göre Anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	Ss	F	p	Tukey
Yıkıcı	18-21 Yaş ^A	73	37,8904	10,91452	4,463	,005	
Alt Boyutu	21-25 Yaş ^B	59	38,4915	11,94004			

	25-30 Yaş ^C	43	35,0233	13,79698				D-A,B
	30 Yaş ve üzeri ^D	25	28,6800	13,35952				
	Toplam	200	36,3000	12,50407				
Atılancılık Alt Boyutu	18-21 Yaş	73	45,6575	9,76704	,689	,560		
	21-25 Yaş	59	46,9153	9,82482				
	25-30 Yaş	43	44,1628	9,88007				
	30 Yaş ve üzeri	25	44,6800	12,17826				
	Toplam	200	45,5850	10,10959				
Edilgen Saldırıcılık Alt Boyutu	18-21 Yaş ^A	73	35,8630	12,47922	3,174	,025		
	21-25 Yaş ^B	59	34,7797	14,40674				
	25-30 Yaş ^C	43	31,6744	14,30904				A-D
	30 Yaş ve üzeri ^D	25	26,7200	14,63307				
	Toplam	200	33,5000	13,96082				

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların saldırıcılık ölçeği atılancılık alt boyutu düzeyleri ile yaş değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yıkıcı alt boyut ile yaş değişkeni incelendiğinde, yaş aralığı 30 yaş ve üstünde olanlar ile 18-21 yaş ve 21-25 yaş aralığında olanlar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Edilgen Saldırıcılık alt boyut ile yaş değişkeni incelendiğinde, yaş aralığı 30 yaş ve üstünde olanlar ile 18-21 yaş aralığında olanlar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 3. Araştırmaya katılan deneklerin sporcu yılı değişkenine göre Anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Sporcu Yılı	N	X	Ss	F	p
Yıkıcı Alt Boyutu	1-3 Yıl	40	38,5000	10,48809	1,492	,218
	3-5 Yıl	47	37,1702	13,15182		
	5-10 Yıl	66	36,5758	11,99751		
	10 Yıl ve üzeri	47	33,1702	13,84435		
	Toplam	200	36,3000	12,50407		
Atılancılık Alt Boyutu	1-3 Yıl	40	45,8250	8,21158	,307	,820
	3-5 Yıl	47	45,0213	11,74269		
	5-10 Yıl	66	45,0455	9,54412		
	10 Yıl ve üzeri	47	46,7021	10,78428		
	Toplam	200	45,5850	10,10959		
Edilgen Saldırıcılık Alt Boyutu	1-3 Yıl	40	34,2000	12,15751	1,541	,205
	3-5 Yıl	47	35,4681	14,54057		
	5-10 Yıl	66	34,3182	13,50801		
	10 Yıl ve üzeri	47	29,7872	15,13840		
	Toplam	200	33,5000	13,96082		

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların saldırıcılık ölçeği alt boyutları düzeyleri ile spor-

cu yılı değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 4. Araştırmaya katılan deneklerin eğitim durumu değişkenine göre Anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Eğitim Durumu	N	X	Ss	F	p	Tukey
Yıkıcı Alt Boyutu	Ortaöğretim ^A	26	42,9615	9,80808	6,806	,000	A-C,D B-D
	Lise ^B	74	38,7432	10,35806			
	Ön lisans ^C	40	33,9000	12,41752			
	Lisans ^D	60	32,0000	14,21863			
	Toplam	200	36,3000	12,50407			
Atılmanlık Alt Boyutu	Ortaöğretim	26	45,5769	10,98061	,299	,826	
	Lise	74	45,2162	8,73706			
	Ön lisans	40	44,8000	9,75915			
	Lisans	60	46,5667	11,60416			
	Toplam	200	45,5850	10,10959			
Edilgen Saldırıcılık Alt Boyutu	Ortaöğretim ^A	26	41,1923	12,07649	6,242	,000	A-C,D
	Lise ^B	74	35,8784	12,70201			
	Ön lisans ^C	40	29,3250	15,35793			
	Lisans ^D	60	30,0167	13,51771			
	Toplam	200	33,5000	13,96082			

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların saldırganlık ölçeği atılmanlık alt boyutu düzeyleri ile eğitim durumu değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yıkıcı alt boyut ile eğitim durumu değişkeni incelendiğinde, eğitim durumu ortaöğretim düzeyinde olanlar ile ön lisans ve lisans düzeyinde olanlar arasında ve eğitim durumu lise ve lisans düzeyinde olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Edilgen saldırganlık alt boyut ile eğitim durumu değişkeni incelendiğinde, eğitim durumu ortaöğretim düzeyinde olanlar ile ön lisans ve lisans düzeyinde olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 5. Araştırmaya katılan deneklerin antrenör çalışma süresi değişkenine göre Anova testi sonuçları

Alt Boyutlar	Antrenörle Yılı	N	X	Ss	F	p	Tukey
Çalışma Yıkıcı Alt Boyutu	1-3 Yıl	62	36,9355	11,43889	2,158	,094	
	3-5 Yıl	46	39,5435	12,57282			
	5-10 Yıl	64	33,5625	12,49746			
	10 Yıl ve üzeri	28	35,8214	13,85655			
	Toplam	200	36,3000	12,50407			

Atılğanlık Alt Boyutu	1-3 Yıl	62	45,1935	8,76625	1,173	,321	B-C
	3-5 Yıl	46	44,8913	11,72695			
	5-10 Yıl	64	45,0156	10,39306			
	10 Yıl ve üzeri	28	48,8929	9,22693			
	Toplam	200	45,5850	10,10959			
Edilgen Saldırganlık Alt Boyutu	1-3 Yıl ^A	62	33,9032	12,92565	2,856	,038	
	3-5 Yıl ^B	46	38,0000	14,00476			
	5-10 Yıl ^C	64	30,2969	13,29361			
	10 Yıl ve üzeri ^D	28	32,5357	16,11413			
	Toplam	200	33,5000	13,96082			

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların saldırganlık ölçeği yıkıcı alt boyutu ve atılğanlık alt boyutu düzeyleri ile antrenörle çalışma yılı değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Edilgen saldırganlık alt boyutunda antrenörle çalışma yılı 3-5 yıl aralığında olanlar ile 5-10 yıl aralığında olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışmamızın bu bölümünde, araştırmaya katılan Elazığ 1. Amatör küme futbol takımlarında oynayan futbolcuların saldırganlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo'1 e bakıldığında, araştırmaya katılan deneklerin yaş grupları bakımından en yüksek katılımın %36 (n=73) ile 18-21 yaş aralığında ki futbolcuların olduğu en düşük katılım yüzdesinin ise %12,5 (n=25) ile 30 yaş ve üstü futbolcuların olduğu görülmektedir. Aynı zamanda %29,5 (n=59)'inin 21-25 yaş aralığında olduğu ve %21,5 (n=43)'inin 25-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların sporla uğraşma yıllarına bakıldığında en yüksek katılımın %33 (n=66) ile 5-10 yıl gibi süredir spor yaptığı en düşük katılımın ise %20 (n=40) ile 1-3 yıldır spor yaptığı saptanmıştır. 3-5 yıl aralığında spor yapanlar ile 10 yıl ve üzerinde süredir spor yapanlar %23,5 ile eşit dağılım göstermişlerdir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında en yüksek katılım sırasına göre %37 (n=74)'sinin lise, %30 (n=60)'unun lisans, %20 (n=40) ön lisans ve %13 (n=26)'ünün ortaöğretim düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Antrenörle çalışma süresine bakıldığında katılımcıların %31 (n=62)'inin 1-3 yıldır, %23 (n=46)'ünün 3-5 yıldır, %32 (n=64)'sinin 5-10 yıldır ve %14 (n=28)'ünün 10 yıl ve daha fazladır antrenörü ile birlikte çalıştıklarını söylemişlerdir.

Araştırmaya katılan deneklerin yaş değişkenine göre saldırganlık düzeyi incelendiğinde, saldırganlık ölçeği atılğanlık alt boyutu düzeyleri ile yaş değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Yıkıcı alt boyut ile yaş değişkeni incelendiğinde, yaş aralığı 30 yaş ve üstünde olanlar ile 18-21 yaş ve 21-25 yaş aralığında olanlar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Edilgen Saldırganlık alt boyut ile yaş değişkeni incelendiğinde, yaş aralığı 30 yaş ve üstünde olanlar ile 18-21 yaş aralığında olanlar arasındaki farkın istatistiki açıdan anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamız ile paralellik gös-

termeyen bir çalışmada Erşan (2009) Atılganlık ve yıkıcı saldırganlık puanları 21 yaşından büyük öğrencilerde 21 yaşından küçük öğrencilerden daha yüksek, fakat istatistiksel yönden anlamsız bulmuştur. Çalışmamızda yaş ilerledikçe saldırganlık puanlarının düştüğü görülmektedir.

Araştırmaya katılan deneklerin sporcu yılı değişkenine göre saldırganlık düzeyi incelendiğinde, katılımcıların saldırganlık ölçeği alt boyutları düzeyleri ile sporcu yılı değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Saldırganlık ölçeği alt boyutları puanları incelendiğinde, ölçeğin yıkıcı alt boyut puan ortalamasının 36,30 puan ortalama saldırganlık düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Atılganlık alt boyutu puan ortalaması incelendiğinde, ortalamanın altında 45,58 olarak saldırganlık puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Edilgen saldırganlık alt boyutu incelendiğinde, puan ortalamasının 33,50 ile ortalamanın altında olduğu ve saldırganlık puanının düşük olduğu saptanmıştır.

Araştırmaya katılan deneklerin eğitim durumu değişkenine göre saldırganlık düzeyi incelendiğinde, katılımcıların saldırganlık ölçeği atılganlık alt boyutu düzeyleri ile eğitim durumu değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Yıkıcı alt boyut ile eğitim durumu değişkeni incelendiğinde, eğitim durumu ortaöğretim düzeyinde olanlar ile ön lisans ve lisans düzeyinde olanlar arasında ve eğitim durumu lise ve lisans düzeyinde olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Edilgen saldırganlık alt boyut ile eğitim durumu değişkeni incelendiğinde, eğitim durumu ortaöğretim düzeyinde olanlar ile ön lisans ve lisans düzeyinde olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ayaş ve ark (2020) yılında farklı liglerdeki futbolcuların zihinsel dayanıklılık özellikleri ile fiziksel uygunluk durumlarının incelenmesi isimli yaptığı çalışmada lig seviyesi arttıkça zihinsel dayanıklılık seviyelerinin arttığını gözlemlemişlerdir (Ayaş ve ark 2020). Bahadır (2006) 'ın Konya spor taraftarı üzerinde yapmış olduğu çalışmasında; bireylerin eğitim düzeylerinin yükseldikçe şiddete eğilimlerinin azaldığını savunmaktadır. Kurtiç (2006) 'de yapmış olduğu çalışmasında; futbol seyircilerinin eğitim seviyelerinin düştükçe olaylara fiili olarak katılımlarının artış gösterdiğini savunmaktadır.

Araştırmaya katılan deneklerin antrenör çalışma süresi değişkenine göre incelendiğinde katılımcıların saldırganlık ölçeği yıkıcı alt boyutu ve atılganlık alt boyutu düzeyleri ile antrenörle çalışma yılı değişkeni arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı saptanmıştır. Edilgen saldırganlık alt boyutunda antrenörle çalışma yılı 3-5 yıl aralığında olanlar ile 5-10 yıl aralığında olanlar arasında istatistiki açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Ölçeğin yıkıcı alt boyutunda 3-5 yıl arasında antrenörleri ile çalışma yılı olan futbolcuların saldırganlık puanlarının diğer gruplara daha yüksek olduğu görülmekle birlikte ortalamanın altında saldırganlık düzeylerinin düşük olduğu saptanmıştır. Atılganlık alt boyutunda ise çalışma yılı 10 yıl ve üzerinde olan bireylerin antrenörleriyle daha fazla çalışma yılından kaynaklı daha atılgan oldukları söylenilebilir.

Sonuç olarak; Elazığ 1. Amatör küme futbol takımlarında oynayan futbolcuların; sporcu yılı değişkenine göre saldırganlık ölçeği alt boyutları düzeyleri arasında ki farkın istatistiki açıdan anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Yaş, spor yılı, eğitim düzeyi ve antrenörle çalışma yılı

düzeylerine göre saldırganlık ölçeği alt boyutları düzeyleri arasında istatistiki açıdan anlamlı fark olduğu görülmektedir. Çalışmamız bulgularına göre, ölçeğin yıkıcı alt boyut puan ortalamasının 36,30 puan ortalama saldırganlık düzeylerinin düşük olduğu görülmektedir. Atılğanlık alt boyutu puan ortalaması incelendiğinde, ortalamanın altında 45,58 olarak saldırganlık puanlarının düşük olduğu görülmüştür. Edilgen saldırganlık alt boyutu incelendiğinde, puan ortalamasının 33,50 ile ortalamanın altında olduğu ve saldırganlık puanının düşük olduğu saptanmıştır.

Tüm spor müsabakalarında olduğu gibi tartışmasız dünyadaki en popüler spor mücadelesi olan futbolda da sporcuların şiddete eğilim kaçınılmaz bir doğrudur. Sporcuların saldırganlık eğilimlerini belirli bir seviyede tutmak için futbol müsabakalarında çeşitli ceza verici kurallar vardır. Bu kurallar çerçevesinde bazı sporcuların ihraç edilmesi veya farklı cezalar verilmesi en çok kendini ve bulunduğu takımı etkilemektedir. Bu süreçte futbolcuların saldırganlık durum düzeylerinin ölçülmesi ve buna göre önlemler alınması oldukça önemli olduğundan çalışmamızda futbolcuların saldırganlık düzeylerinin araştırılması önemli görülmüş ve eldeki araştırmanın sonucunda; spor bilimcilere, psikologlara ve bu konuda çalışan akademisyenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Ayaş, E.B., Murathan, F., Murathan, G., (2020). Farklı liglerdeki futbolcuların zihinsel dayanıklılık özellikleri ile fiziksel uygunluk durumlarının incelenmesi Kesit Akademi Dergisi, 6(22), 80-89.
- Bahadır Z. (2006). Futbol seyircisinin sosyo-ekonomik kültürel yapısının şiddet eylemine etkisi (Konyaspor Örneği). Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- Başaran E.İ. (1998) Eğitim psikolojisi eğitimin psikolojik temelleri. Gül Yayınevi, Ankara, 112–113.
- Baumann, S. (1994). Uygulamalı spor psikolojisi (C. İkizler & A. O. Özcan, Çev.). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Bostan, G., Kılıçgil, E. (2008). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencisi Olan ve Olmayan Ankara Üniversitesi Öğrencilerinin Saldırganlık Boyutları, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 6 (3),133–140.
- Çakı R. (1998) Bayan ve erkek voleybolcularda müsabaka öncesi ve sonrası bazı davranış özelliklerinin karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Eker GÖ, Irresistible charming of the football, portrait of fascinated supporter, fanaticism and Beşiktaş. Milli Folklor Dergisi, 2010; 22 (85): 173-183
- Erşan, E., Dogan, O., & Doğan, S. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin

saldırganlık düzeylerinin sosyodemografik açıdan değerlendirilmesi. Cumhuriyet Medical Journal (CMJ), 31(3), 231-238.

Eygü H. Spor Psikolojisi ve Türkiye’deki Futbol Hakemlerinin Hakemlik Psikolojileri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2012.

Kiper İ. (1984). Saldırganlık Türlerinin Çeşitli Ekonomik, Sosyal ve Akademik Değişkenlerle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Koçyiğit, M. (2018). Etkili İletişim ve Duygusal Zekâ (3.Baskı). Konya: Eğitim Yayınevi.

Kurtiç N. Futbol seyircisini saldırganlığa iten psiko-sosyo nedenler (Sakarya İli Örneği). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2006.

Rosenthal, M. A. (2003). Sipinoza’s republican argument for toleration. The Journal of Philosophy, 11(3), 320-337.